

Ecologische schouw bomen

→ Inspectie holtes en nesten
Gemeente Amsterdam

Colofon

Rapportage

Datum 26 maart 2025
Status Definitief

Contactpersonen

Iris Keverkamp Auteur i.keverkamp@piusfloris.nl

Opdrachtgever

Naam Gemeente Amsterdam - Verkeer en Openbare Ruimte
Contactpersoon Robert van Eeden
Adres Weesperplein 8
Postcode 1018 XA
Plaats Amsterdam

Opdrachtnemer

Pius Floris Onderzoek & Advies
Postbus 75103
1070 AC Amsterdam
Nederland
Telefoon: 088-4262882
Web: www.piusfloris.nl
E-mail: pfoa@piusfloris.nl
KvK: 34116505
IBAN: NL84RABO0376173467

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
1.1 Onderzoeksgebied	2
1.2 Onderzoeksvragen.	3
2. Wettelijk kader	3
2.1 Flora- en fauna-activiteit	4
2.2 Specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal)	6
2.3 Bescherming van Houtopstanden	6
3. Methode	7
4. Bevindingen	9
4.1 Bevindingen veldonderzoek	9
5. Conclusie & aanbevelingen	11
5.1 Conclusie en aanbevelingen	11
Bijlagen	
boomholteinspectie tabel	

1. Inleiding

In maart 2025 zijn 3 bomen geïnspecteerd op de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen of andere beschermde natuurwaarden in de aanwezige boomholtes, spleten of andere potentiële verblijfplaatsen in de betreffende bomen. De bomen staan in de gemeente Amsterdam en zijn in een eerdere visuele inspectie afgekeurd of de bomen dienen om een andere reden te worden gekapt.

Figuur 1.1 *Tilia platyphyllos*
Ulmus hollandica 'Belgica'

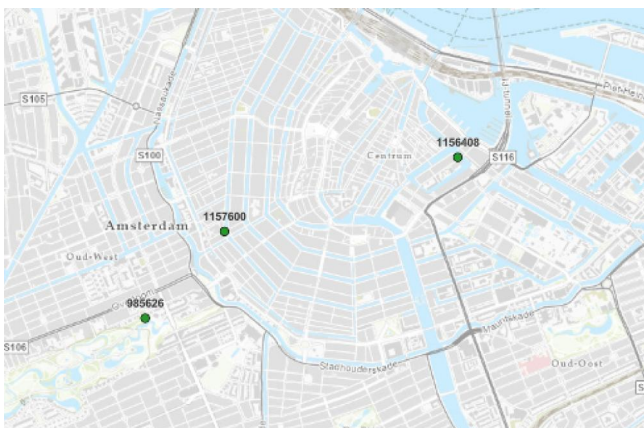
Ulmus hollandica 'Vegeta'

Tijdens de visuele inspectie heeft men bij de geconstateerde boomholtes en nesten de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen en/of vogels niet uit kunnen sluiten. Naar aanleiding van deze visuele inspectie is het derhalve noodzakelijk aanvullend onderzoek naar vleermuisverblijfplaatsen en broedvogels in boomholten en aanwezige nesten uit te voeren.

Namens de Omgevingswet (Ow) zijn vleermuizen en een selectie vogelsoorten beschermd waarvoor geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Voor het kappen van bomen waar er sprake is van een vaste rust- en verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen en beschermde vogelsoorten dient een vergunning aangevraagd te worden. Hierover meer in hoofdstuk 2.

1.1 Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied beslaat een gedeelte van het centrum van de gemeente Amsterdam (zie kaart).

Figuur 1.2 Locaties geïnspecteerde bomen

Het betreffen in dit geval 3 bomen. Een overzicht van de bomen en de bijbehorende boom nummers is te zien in onderstaande tabel en meer informatie is te vinden in de bijlage.

Boomnummer	Soortnaam
985626	Tilia platyphyllos
1156408	Ulmus hollandica 'Vegeta'
1157600	Ulmus hollandica 'Belgica'

→ 1.2 Onderzoeksvragen.

Dit onderzoek geeft antwoord op de volgende vragen

1. Zijn er ecologische belemmeringen met betrekking tot de kap van de boom?
2. Zijn er beschermende soorten aanwezig?
3. Welke mogelijkheden zijn er tot veilig boombehoud met behoud van de ecologisch waarde, tot waar /welke fase kan de boom gereduceerd worden?
4. Indien er een conflict tussen boomveiligheid en ecologie resteert, wat zijn de vervolgstappen (mitigerende acties, ontheffingstraject)?

Hierbij worden de volgende ecologische fases onderscheiden:

Actie	Fase
Kandelaberen	1
Verwijderen kroon	2
Reduceren stam	3
Verwijderen boom	4

2. Wettelijk kader

Voor het uitvoeren van activiteiten die de fysieke leefomgeving beïnvloeden moet provinciale en nationale regelgeving worden opgevolgd. De basisregels staan beschreven in de Omgevingswet (Ow), onder de Omgevingswet geldt een algemeen verbod om zonder omgevingsvergunning natura2000-activiteiten of flora- en fauna activiteiten te mogen verrichten (*paragraaf 5.1.1, art. 5.1. lid 1e en lid 2g Ow*). In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) zijn de regels voor activiteiten die de natuur betreffen (*hoofdstuk 11. Bal*) uitgewerkt. Voor activiteiten die natuur betreffen zijn specifieke zorgplichten opgesteld: de specifieke zorgplicht Natura 2000-gebieden en bijzondere nationaal natuurgebieden (*art. 11.6 Bal*), de specifieke zorgplicht flora en fauna (*art. 11.27 Bal*) en de specifieke zorgplicht houtopstanden (*art. 11.116. Bal*). De gebiedsbescherming en soortenbescherming zijn een uitwerking van de Europese vogelrichtlijn en habitatrichtlijn.

→ 2.1 Flora- en fauna-activiteit

Flora- en fauna activiteiten zijn activiteiten met een mogelijk gevolg voor van nature in het wild levende dieren of planten. Op grond van artikel 5.1, lid 2, onder g, Ow is een omgevingsvergunning nodig voor een activiteit die mogelijke gevolgen heeft voor van nature in het wild levende dieren. In paragraaf 11.2 van het besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is bepaald welke flora- en fauna-activiteiten vergunningsplichtig zijn.

In het kader van het zorgvuldigheidsbeginsel en het voorzorgsbeginsel (Algemene Wet Bestuursrecht) dient bij het opstellen en herzien van bestemmingsplannen en bij (ruimtelijke) activiteiten een toetsing aan de Ow plaats te vinden.

Deze toetsing moet de volgende onderdelen bevatten:

- Een inventarisatie van het voorkomen van wettelijk beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied en binnen de invloedssfeer van de activiteit;
- Een inventarisatie en beoordeling van (significant) nadelige effecten als gevolg van de activiteit op beschermde soorten die binnen het plangebied en/of binnen de invloedssfeer van de activiteit aanwezig zijn;
- Indien nodig een opname van maatregelen die de negatieve effecten op de beschermde soorten en hun leefgebieden mitigeren en/of compenseren.

De Ow kent drie categorieën van beschermde soorten die ook terug te vinden zijn in de artikelen met verbodsbepalingen: alle vogels uit de Europese Vogelrichtlijn, alle soorten die in de Europese Habitatrichtlijn vermeld worden en “overige soorten” die alleen op nationaal niveau beschermd worden. Provincies hebben het recht om af te wijken van de lijst met “overige soorten” door vrijstellingen te verlenen voor bepaalde soorten. Hierdoor kan deze lijst per provincie verschillen. Voor een overzicht van alle beschermde soorten wordt verwezen naar de website van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Wanneer er minimaal één verbodsbepaling uit artikel 5.1 en/of artikel 5.2 Ow overtreden wordt door de voorgenomen activiteit, dient een omgevingsvergunning aangevraagd te worden bij de provincie waarin de activiteit 10 plaatsvindt.

Een vergunning voor het overtreden van verbodsbepalingen wordt voor soorten uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn alleen verleend wanneer voldaan wordt aan één van de volgende voorwaarden:

Wettelijke belangen art. 8.74j, lid 1, onderdeel b Bkl:

- 1) in het belang van volksgezondheid of openbare veiligheid;
- 2) in het belang van veiligheid van luchtverkeer;
- 3) ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- 4) ter bescherming van flora en fauna;
- 5) voor onderzoek of onderwijs, uitzetten of herinvoeren van soorten, of daarmee samenhangende teelt;
- 6) selectief vangen, onder zich hebben of verstandig gebruik van vogels.

Wettelijke belangen art. 8.74k, lid 1, onderdeel b Bkl:

- 1) de bescherming van wilde flora en fauna, of instandhouding natuurlijke habitats;
- 2) het voorkomen van ernstige schade aan gewassen, vee, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- 3) de volksgezondheid, openbare veiligheid of dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- 4) onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van soorten, of voor de daarmee samenhangende kweek;
- 5) op selectieve wijze een beperkt vastgesteld aantal soorten te vangen of te plukken of onder zich te hebben.

Wettelijke belangen art 8.74L, lid 1, onderdeel b Bkl (in aanvulling op de belangen genoemd in kader 2):

- 6) in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling, incl. gebruik;
- 7) ter voorkoming van schade of overlast;
- 8) ter beperking van omvang van populaties van dieren;
- 9) ter voorkomen of bestrijding van onnodig lijden;
- 10) in het kader van bestendig beheer of onderhoud landbouw of bosbouw;
- 11) in het kader van bestendig beheer of onderhoud vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of ikv natuurbeheer;
- 12) in het kader van bestendig beheer of onderhoud landschappelijke kwaliteiten gebied;
- 13) in het algemeen belang.

Wanneer overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen kan worden door het treffen van mitigerende maatregelen, is het aanvragen van een omgevingsvergunning niet nodig. Wel kan in dergelijke gevallen toch vergunning aangevraagd worden om de te treffen maatregelen goed te laten keuren. Indien het bevoegd gezag goedkeurt, wordt door hen een "positieve afwijzing" afgegeven. Bij de aanvraag van een vergunning in het kader van de Ow zijn een activiteitenplan en, in sommige gevallen, een compensatieplan noodzakelijk. Hierin staan de bevindingen uit de flora- en faunatoets vermeld en worden maatregelen beschreven die uitgevoerd zullen worden om ervoor te zorgen dat de nadelige effecten op beschermde plant- en diersoorten in en binnen de invloedssfeer van de activiteit zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel te beperken.

→ 2.2 Specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal)

De specifieke zorgplicht vraagt om nadelige gevolgen op in het wild levende dieren en planten te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Met name wordt genoemd het in beeld brengen en maatregelen nemen ten behoeve van in NL van nature voorkomende Vrl art. 4.2 en bijlage 1- soorten, Rode Lijst-soorten, Hrl bijlage II, IV en V soorten, en de nationaal beschermde soorten (bijlage IX Bal).

Bij vogels zonder jaarrond beschermd nest wordt overtreding voorkomen door buiten het broedseizoen te werken. Voor vogels met jaarrond beschermd nest geldt art. 11.37, lid 1 onderdeel b Bal het hele jaar (afhankelijk van soort).

→ 2.3 Bescherming van Houtopstanden

Onder houtopstand wordt verstaan: een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die een oppervlakte grond beslaat van 10 ha of meer, of bestaat uit een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

De rijksregels over vellen en herbeplanten gelden niet in één van de volgende gevallen (art. 11.111 Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)):

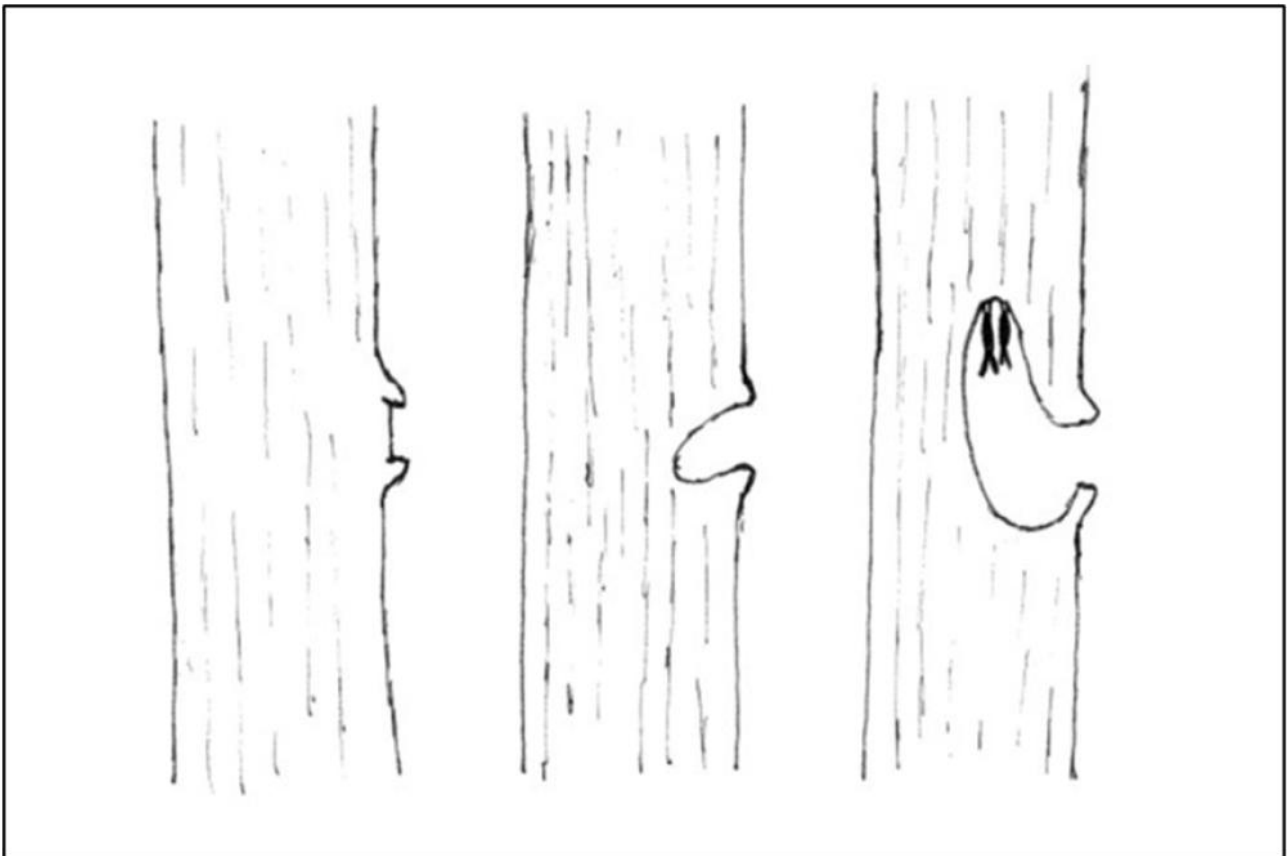
- Houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtkap. Dat komt er ongeveer op neer dat de rijksregels alleen gelden voor houtopstanden buiten stedelijk gebied
- houtopstanden op erven of in tuinen
- bomen en struiken die specifiek voor het oogsten van fruit, noten of vruchten zijn geteeld
- houtopstanden die windschermen om boomgaarden vormen
- naaldbomen die duidelijk bedoeld zijn als kerstbomen én niet ouder zijn dan 20 jaar
- kweekgoed
- populieren of wilgen van:
  - wegbeplantingen
  - beplantingen langs waterwegen, of
  - eenrijige beplantingen langs landbouwgrondenpopulieren
- het dunnen van een houtopstand om de groei van de overblijvende houtopstand te bevorderen. Bijvoorbeeld als onderdeel van het reguliere onderhoud van de houtopstand.
- beplantingen die bestaan uit populieren, wilgen, essen of elzen en duidelijk bedoeld zijn voor de productie van houtige biomassa onder de volgende voorwaarden:
  - Het oogsten vindt minstens 1 keer per 10 jaar plaats.
  - De beplantingen bestaan uit minstens 10.000 stoven per ha per beplantingseenheid.
  - Een beplantingseenheid moet bestaan uit aaneengesloten beplanting zonder doorsnijding door meer dan 2 m brede onbeplante stroken.
  - De beplantingen zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- houtopstanden met een oppervlakte van minder dan 10 are. Het gaat hier om de oppervlakte van de totale houtopstand dus niet alleen van het te vellen deel.
- houtopstanden die bestaan uit een rijbeplanting van maximaal 20 bomen (gerekend over het totaal aantal rijen). Het gaat hier om het aantal bomen in rijbeplanting van de totale houtopstand dus niet alleen het aantal te vellen bomen.

3. Methode

In dit hoofdstuk wordt de methode besproken die gebruikt is om vast te stellen of er een omgevingsvergunning nodig is voor het uitvoeren van de flora en fauna activiteit.

Middels een verrekijker zijn alle boomholten gecontroleerd op geschiktheid van de holten en nesten. Hiermee kan zeer efficiënt, in een kort tijdsbestek duidelijkheid worden verschaft over de functie van de holtes voor vleermuizen. De holtes dienen voldoende diep, en naar boven toe uitgerot te zijn om een stabiel microklimaat te kunnen bieden (figuur 1).

Figuur 3.1 Weergave van inrottingsproces waardoor geschikte vleermuisverblijfplaatsen kunnen ontstaan.

Tevens is gelet op sporen die duiden op het gebruik door vleermuizen en vogels. Vleermuizen gebruiken een netwerk van verblijfplaatsen. Hierdoor is het mogelijk dat vleermuizen niet aanwezig zijn, maar dat de holte wel onderdeel is van een netwerk aan verblijfoctaties. Echter laten vleermuizen sporen achter waaruit gebruik is af te leiden. Voorbeelden hiervan zijn; keutels, een typerende muskusachtige geur en/of de aanwezigheid van lichaamsvet aan de randen van een openingen. Ook bij nesten wordt gelet op de aanwezigheid vogels en eieren, maar ook op gebruikssporen zoals de aanwezigheid van vogels en/of eieren, versheid van nestmateriaal en restanten veren en prooien.

Bij het bepalen van de mogelijke effecten wordt rekening gehouden met de aard van de ingreep en de gevoeligheid van de soorten. Geschiktheid van potentiële vleermuis verblijven, foerageergebieden en vliegroutes worden bepaald aan de hand van de checklist vleermuisprotocol 2021.

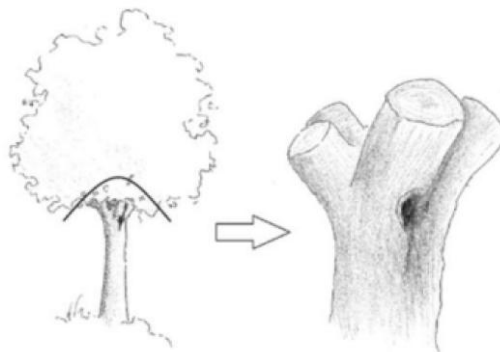
In het geval dat een boom beschikt over een geschikte holte die mogelijk in gebruik is, kan indien de veiligheid van de boom dat toe staat de boom gereduceerd worden tot een ecologische houtopstand. Ecologische houtopstanden zijn onderverdeeld in 4 fases. Afhankelijk van de locatie van de holte wordt de fase gedefinieerd. In de volgende afbeelding wordt middels illustratie een beeld gegeven per fase van hoe de gereduceerde boom er na reductie uitziet.

Fase 0: boom met holtes

Fase 1: kandelaberen

Fase 2: kroon verwijderen

Fase 3: stam reduceren

Figuur 3.2 Vier verschillende ecofases

4. Bevindingen

4.1 Bevindingen veldonderzoek

De bevindingen van het veldonderzoek zijn beneden per functie toegelicht. In totaal zijn er 3 bomen onderzocht.

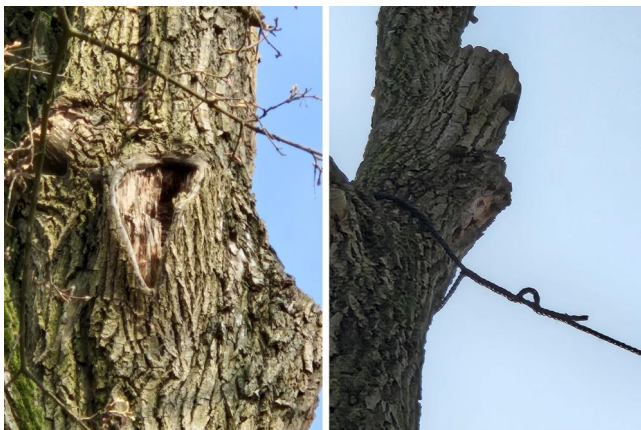
4.1.1 Holtes

Bij 2 bomen zijn holtes aangetroffen. Bij geen enkele boom zijn holtes aangetroffen die geschikt lijken voor vleermuizen of vogels. Deze holtes zijn niet geschikt omdat het hier over het algemeen gaat om oppervlakkige holtes, ondiep ingerotte snoeiwonden en holtes die niet naar boven doorlopen. De *Tilia platyphyllos* in het Vondelpark is direct aan de bovenkant van de spechtholtes gekandelaberd en biedt hierdoor geen geschikt klimaat voor vleermuizen. Ook zijn er geen uitwerpselen en andere gebruikssporen aangetroffen.

Aan de stamvoet van de *Ulmus hollandica* 'Belgica' aan de Prinsengracht is een grote holte aangetroffen. Echter bevindt de holte zich te laag om te dienen als verblijfplaats voor vleermuizen. Er zijn tijdens de inspectie geen vleermuizen of andere beschermde soorten waargenomen.

Figuur 4.1 Holte locaties boom Vondelpark (*Tilia platyphyllos*)

Figuur 4.2 Holtes Vondelpark (*Tilia platyphyllos*)

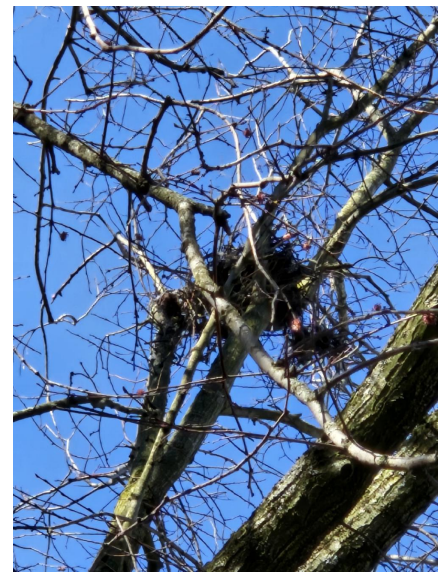
Figuur 4.3 Holte Prinsengracht (*Ulmus hollandica* 'Belgica')

4.1.1 Nesten

In de *Ulmus hollandica* 'Vegeta' bij Nieuwmarkt is een nest aangetroffen. Het nest is iets ingevallen en er zijn geen vers nestmateriaal of gebruikssporen aangetroffen. Op 2 meter hoogte in de grote opening van de *Tilia platyphyllos* in het Vondelpark zijn gedroogde plantenrestanten gevonden die kunnen duiden op een nest in aanbouw. Er zijn verder geen gebruikssporen aangetroffen. De nesten dienen te worden gecontroleerd door een uitvoerder met certificering Wet Natuurbescherming niveau 1 voorafgaande het verwijderen van de bomen.

Figuur 4.5 Vondelpark (*Tilia platyphyllos*)

Figuur 4.4 Nieuwmarkt (Nest *Ulmus hollandica* 'Vegeta')

In de bijlage is een tabel opgenomen met het overzicht van de resultaten.

5. Conclusie & aanbevelingen

5.1 Conclusie en aanbevelingen

Geen conflict

Op basis van de inspectie kan geconcludeerd worden dat de drie onderzochte bomen geen holtes bevatten die potentieel geschikt zijn als vaste/tijdelijke rust- en of voortplantingsplek voor vleermuizen en/of vogels.

Op de aanwezige nesten zijn geen vogels aangetroffen of gebruiksporen gevonden die duiden op in gebruik genomen nesten.

Deze controles betreffen een momentopname. Gedurende de periode tussen de opname en de uitvoering van de werkzaamheden is het mogelijk dat vogels het nest in gebruik zullen nemen en tot broeden komen. Daarom dienen de werkzaamheden bij voorkeur uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen en in ieder geval door een uitvoerder die in het bezit is van het certificaat Wet natuurbescherming niveau 1.

Boomnr.	Boomsort	Advies	Conflict veiligheid/ecologie	Reden
985626	Tilia platyphyllos	Fase 3: reduceren stam	Nee	Ongeschikte holtes. Nest niet in gebruik, maar mogelijk nest in aanbouw.
1156408	Ulmus hollandica 'Vegeta'	Fase 4: vellen	nee	Nest niet in gebruik.
1157600	Ulmus hollandica 'Belgica'	Fase 4: vellen	nee	Ongeschikte holtes.

In de bijgevoegde tabel is een overzicht te zien van alle geïnspecteerde bomen. Hierin staat aangegeven tot welke fase de bomen kunnen worden teruggezet zonder negatieve effecten in het kader van de Ow. Mits bovenstaand advies wordt opgevolgd wordt aanvullend onderzoek naar de functie t.o.v. vleermuizen en/of vogels niet noodzakelijk geacht.

6. Bijlage Bomenlijst

id	Boorn	Boomsort	Aantal nesten	Aantal holtes	Opmerking	Conflict	Reden	Ecofase	Advies	Project	Inspecteur	Datum opname	
					<p>Tijdens eerste bezoek hoogwerker met boomverzorger aangetroffen bij de boom. Kon geen inspectie uitvoeren ivm beperkte toegang rondom. Boom was eerder al gekandelabert en werd tijdens bezoek volledig gesnoeid.</p> <p>Tweede bezoek 24 maart: op 2 meter hoogte grote opening van minstens 70 cm breed en 60 cm hoog gevonden met droge plantennesten erin. Lijkt op nestmateriaal maar verder geen gebruikssporen aangetroffen. Mogelijk een nest in aanbouw. Holte loopt niet omhoog waarmee potentie verblijfplaats vleermuizen wordt uitgesloten.</p> <p>Rotte oppervlakkige snoeiwond in gesteltak (zw aangetroffen).</p> <p>3 spechtholtes (nw) 2 cm in bovenste gesteltak. Deze holtes bevinden zich onder snoei punt waarmee potentie verblijfplaats vleermuizen wordt uitgesloten.</p>								
6138314		Tilia platyphyllos	0	4	Nest dient wel te worden gecontroleerd door een uitvoerder met certificering Wet Natuurbescherming niveau 1 voorafgaande het verwijderen van de bomen voorafgaand verwijderen boom.	Nee	Ongeschiedte holtes. Nest niet in gebruik, maar mogelijk nest in aanbouw.	3	Reduceren sta	deelopdracht Vondelpark	Iris Keverkamp	03/24/2025 12:13:37	
					<p>Nest aanwezig (vermoedelijk gemaakt door ekster). Stadsduif zit in iep maar niet op nest. Nest lijkt iets ingevallen, geen vers nestmateriaal en er zijn geen gebruikssporen aangetroffen. Nest lijkt buiten gebruik gezien status.</p> <p>Nest dient wel te worden gecontroleerd door een uitvoerder met certificering Wet Natuurbescherming niveau 1 voorafgaande het verwijderen van de bomen voorafgaand verwijderen boom.</p>								
5681532		Ulmus hollandica 'Vegeta'	1	0	Nest dient wel te worden gecontroleerd door een uitvoerder met certificering Wet Natuurbescherming niveau 1 voorafgaande het verwijderen van de bomen voorafgaand verwijderen boom.	nee	Nest niet in gebruik.	4	vellen	deelopdracht Nieuwmarkt	Iris Keverkamp	03/19/2025 12:37:35	
5677879		Ulmus hollandica 'Belgica'	0	3	Geen nesten aangetroffen. 1 grote diepe holte van ongeveer 60 cm hoog en 40 cm diep in de stamvoet (straatzijde). Ingerotte snoeiwonden in gesteltak (zuidzijde). Geen gebruikssporen aangetroffen.	nee	Ongeschiedte oppervlakkige ingerotte snoeiwond in gesteltakken en lage positionering diepe holte stamvoet.	4	vellen	deelopdracht Prinsengracht	Iris Keverkamp	03/19/2025 12:09:04	